

Gyarmati Gábor
gyarmati.gabor@zmne.hu

AZ ASP¹ FÉM TAKTIKAI TELESZKÓPOS BOTOK KIKÉPZŐI ÉS FELHASZNÁLÓI KIKÉPZÉSI PROGRAMJÁNAK BEMUTATÁSA, ALKALMAZHATÓSÁGÁNAK LEHETŐSÉGEI A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN

Absztrakt

A fém taktikai teleszkópos botok hazai alkalmazásának szélsőséges megítélése, továbbá az eszköz túlmisztifikálása háttérbe szorította az eszköz elterjedésének lehetőségét a védelmi szférában. A nemzetközi viszonylatban rohamosan terjedő alkalmazás arra enged következtetni, hogy a fém taktikai botnak van létjogosultsága. Az alkalmazásnak egyik, ha nem a legfontosabb feltétele a magas szintű kiképzettség és annak professzionális alkalmazása a gyakorlatban.

The exaggerated adjudication of domestic usage, the mistification of the device inhibited the permeation of the telescopic tactical baton in the defence sphere. Meanwhile the spread of the usage on international level confirms the raison d'être of the device. High-level training, and professional appliance of the gained knowledge are vital requirements of the successful appliance.

Kulcsszavak: ASP, fém taktikai teleszkópos bot, vipera, kiképzés ~ ASP, tactical telescopic baton, training

¹ ASP – Armament System and Procedures, INC - Amerikai rendvédelmi eszközöket gyártó cég

„Protecting Those Who Protect” – „Óvni az oltalmazót”²

A Magyar Honvédségben a fém taktikai teleszkópos botoknak elsősorban a katonai rendész tevékenységek (járőr, tömegkezelés, stb.) során van létjogosultsága. A hagyományos gumibotokkal szemben a fém taktikai teleszkópos bot számos előnnyel rendelkezik, mely megkönnyíti használatát, viselését. Összecsukott állapotban mérete jelentősen csökkenthető, kiegészítői révén (taktikai lámpa, gázspray, taktikai tükör, üvegtörő, stb.) lényegesen sokoldalúbb eszköz a gumibotnál. A fenti előnyök révén az alkalmazó olyan előnyökhöz juthat, amely a napi szolgálat ellátását megkönnyíti, még abban az esetben is ha nem kerül sor az eszköz alaprendeltetés szerinti (ütés) használatára.

Az eszköz téves megítélése, az elmúlt évek politikai eseményei és a média szenzációhajhász, sok esetben szakmailag megalapozatlan, téves ismeretei miatt nagyon rossz. Sokan sokféleképpen értelmezik a fém taktikai teleszkópos bot lényegét, túlmisztifikálják azt.

A negatív megítélést az eszköz alvilági körökben történő megjelenése és azzal történő egyeztetése, továbbá a 2006. évi tömegkezelések negatív tapasztalatai felfokozták.

A fém taktikai teleszkópos botot (gyártmánytól függetlenül) rendkívül alapos kiképzést követően lehet eredményesen, súlyos személyi sérülések elkerülésével használni.

A vezető taktikai bot gyártó cégek (ASP, ESP³, Monadnoch⁴, stb.) a termékeik mellé a felhasználók részére létrehozta kiképzési programokat, melyek tartalmilag nagymértékben lefedik egymást (nehéz is a bot alkalmazását nagyon sokféleképpen értelmezni), viszont rendelkeznek olyan különbségekkel, amelyekre hivatkozva kizárják azok kompatibilitását. A különbségek üzleti érdekek generálják. A cégek által nyújtott kiképzési program szerves része a garanciális feltételeknek, ezzel is védve az ellátásra kerülő eszközök típus homogenitását.

A Magyar Honvédség taktikai bot beszerzései esetében csak az eszköz beszerzése esetén, amennyibe a kiképzési programot nem veszik át, úgy szükséges egy saját kiképzési tematika, mely a botok (független attól, hogy teleszkópos, vagy hagyományos) alkalmazására történő felkészítést biztosítja.

A különböző kiképzési programokat egyértelműen a védelmi szférából, elsősorban a rendőrség kötelékéből kikerülő olyan szakemberek hozták létre melyek magas szinten rendelkeztek küzdősportok területén jártassággal. Az ideális az lenne, ha minden katona illetve rendőr rendelkezne igen magas szintű professzionális küzdősport ismeretekkel.

A különböző küzdősportok elemeit tartalmazó bothasználat ezekben, a kiképzési rendszerekben végtelenségig leegyszerűsített formákat tartalmaz, melyek biztosítják a gyors elsajátítást. Az alapok elsajátítása, nem jelenti a készség szintű, minden szituációban alkalmazható jártasságot. Mivel a kiképzési programok küzdősportok (általában bottechnikákat tartalmazó) alapelemeit tartalmazzák, ezért ezen a téren megoszlanak a vélemények a közelharc szakemberek körében.

Természetesen minden szakember egészséges szakmai sovinizmustól vezérelve a saját küzdő módszerét tartja a megfelelőnek. Ez természetes és elfogadható, viszont a kérdés attól még nem megválaszolt, hogy akkor melyik az a botos küzdősport, melyet az alap kézitusa ismeretekkel rendelkező kiképzendő rendvédelmi személynek oktatni kellene.

A taktikai botokat forgalmazó cégek egyértelműen a saját kiképzésüket tartják a legmegfelelőbbnek, a különböző harcművészeti ágak képviselői a saját harcművészetük mellett teszik le a voksukat. Akkor most melyik a megfelelő módszer.

² ASP INC jelmondata

³ ESP – Euro Security Products, Cseh rendvédelmi eszközöket gyártó cég

⁴ Monadnoch - Amerikai rendvédelmi eszközöket gyártó cég

A megfelelő kiképzési program kiválasztásához meg kell vizsgálni a következőket:

- Melyik az a program, melynek az elsajátítása biztosítja a leghatékonyabb alkalmazást?
- Melyik programot lehet a leggyorsabban elsajátítani és a későbbiekben a gyakoroltatást (a képesség szinten tartás érdekében) a napi, heti munkarendbe megfelelően beiktatni?
- Melyik az a program, mely alkalmas más nem halálos és hagyományos fegyverekkel együtt történő alkalmazásra, annak kiképzési rendszerébe hogyan integrálható.
- Milyen kiképzői szakállományt lehet biztosítani az adott eszközökre?
- Milyen technikai és infrastrukturális követelményei vannak a kiképzésnek?

A kiképzés egyik legmeghatározóbb összetevője az idő. Felmerül a kérdés, hogy az összes hagyományos és nem halálos fegyver alkalmazásának gyakorlása (mivel, gyakorlat teszi a mestert), hogyan illeszkedhet be a napi munkavégzésbe. Az idő itt a kritikus, mivel minden ilyen gyakorlati képességnek a magas szinten tartása rendkívül időigényes. A munkaidőben végrehajtásra kerülő gyakorlás a szolgálati tevékenység rovására megy, viszont nem lehet elvárni a rendőrtől, katonától, hogy szabadidejéből, anyagi lehetőségeiből, jelentős mértékben fordítson időt a bottechnikák, pusztakezes technikák, kézi lőfegyverek alkalmazására, és egyéb tevékenységek magas szintű gyakorlására.

A munkaidő és a szabadidőben történő időfelhasználás között kell megtalálni a kényes egyensúlyt, mely biztosítja a folyamatos készség fenntartását.

Jelen írás az ASP cég által forgalmazott fém taktikai teleszkópos botok kiképzési programját kívánja bemutatni, mely alapvetően két fő irányból áll, ezek a kiképzők kiképzése, és a felhasználók kiképzése. Általában erre a kiképzésre épülhet rá a cég által forgalmazott bilincsek alkalmazására irányuló kiképzés is.

Az ASP cég jelenleg 75 országban folytat kiképzői kiképzési programot. Az elsősorban gyakorlatorientált kiképzés két nagy részből tevődik össze. Az első az ASP alapkiképzés, amely a felhasználók kiképzésének a programja (ASP Basic Certification - ABC), a második az ASP kiképzői program (ASP Instructor Certification - AIC), amely a leendő kiképzők felkészítésének a programja. A kiképzők hajtják végre a felhasználók kiképzését. Ennek érdekében az Ő kiképzésük időigényesebb, miután Nekik az oktatási módszereket is el kell sajátítani a bot használatán kívül. Az ideális megoldás, ha már kiképzett felhasználókból történik a kiképzők kiválasztása. A kiképzés nagyon rövid, a legszükségesebb elméleti képzést tartalmazó része után a jelentős fizikai igénybevételt tartalmazó gyakorlati kiképzés követi. A felhasználói alapkiképzés egy napos kurzus (8 óra), mely nagyon kevésnek tűnhet, de a kiképzés alapfeltétele, hogy a kiképzendő, megfelelő fizikai és mentális felkészültséggel rendelkezzenek, ami joggal el is várható a rendvédelmi szerveknél szolgálatot teljesítő személyektől. A kiképzői program kiegészül – az alapprogramhoz képest – oktatói módszerek elsajátításával és az oktatás gyakoroltatásával. Ennek időszükséglete 2 nap (16 óra).

A kiképzési program felépítése:

1. Kiképzési program felépítésének ismertetése
2. Az alkalmazás elmélete, alapvető szabályai
3. Az ASP botok technikai adatai, felépítésük
4. Testhelyzetek
5. A gyakorlati kiképzés terminológiája
6. A gyakorlati kiképzés felépítése
7. Alap gyakorlatok
8. Ütémódok gyakorlása
9. Értékelés
10. Kiképzői módszerek
11. Kiképzői segédlet

Jelen írás egy, a ZMNE-n 2009-ben megtartott 3 napos AIC kurzus tapasztalataira épül. A kiképzésen számos olyan ismerettel gyarapodtunk (főleg gyakorlati), melyek választ adtak olyan kérdésekre, melyek segítettek velem eloszlatni számos olyan tévhitet, melyet eddig a fém taktikai teleszkópos botról hallottam és a médiából sugallnak.

Kiképzési program felépítésének ismertetése

A kötelező regisztrációt követően a kiképzői állományt bemutatták, mely általában áll egy ASP kiképzőből (ATC)⁵, technikai biztosító szakember (TSM)⁶. Az ASP igyekszik a kiképzőket autentikus közegből (rendvédelmi szerveknél tapasztalatot szerzett szakemberek) biztosítani, a hitelesség érdekében.

A továbbiakban ismertették a kiképzés lefolyását, felépítését. Nagyon érdekes, hogy a kiképzők felvállalták, hogy semmi fantasztikus és misztikus dolgot nem fognak tanítani, hanem nagyon egyszerű tevékenységeket fognak megmutatni.

Figyelembe vették, hogy a kiképzendők milyen szervezettől, milyen kiképzettséggel, egyéni képességekkel rendelkeztek. Ebből a szempontból célszerű a kiképzendők körét azonos képességekkel, adottságokkal rendelkezőkből összeállítani, mert így érhető el a leghatékonyabb képzés. Kiemelt figyelmet fordítottak itt is a biztonsági rendszabályok ismertetésére.

Az alkalmazás elmélete, alapvető szabályai

A botok szabályos és biztonságos (mind a felhasználóra, mind az intézkedés alá vont szemszögéből) alkalmazásának egyik legfontosabb alapkérdése, hogy mikor, hova, mekkorát, miért ütünk! Minden rendvédelmi szerv alkalmaz, úgynevezett erő alkalmazásának folytonossági elvet (Confrontational Continuum), mely az intézkedés alá vont személlyel szemben alkalmazható eszközök sorrendjét vázolja fel a szembenálló fél által alkalmazott eszközök függvényében, melyet az 1. számú ábra mutatja be.

Az intézkedés alá vont személy esetében a párbeszédtől az alkalmazott eszközök tárháza a lőfegyverig, szinte végtelen variációt tartalmazhat. Ezzel szemben a rendőr (katona) szinte kizárólag (kevés kivételtől eltekintve) a rendszeresített eszközöket alkalmazhatja, jól megválasztva, hogy az arányosság elvét szem előtt tartsa.

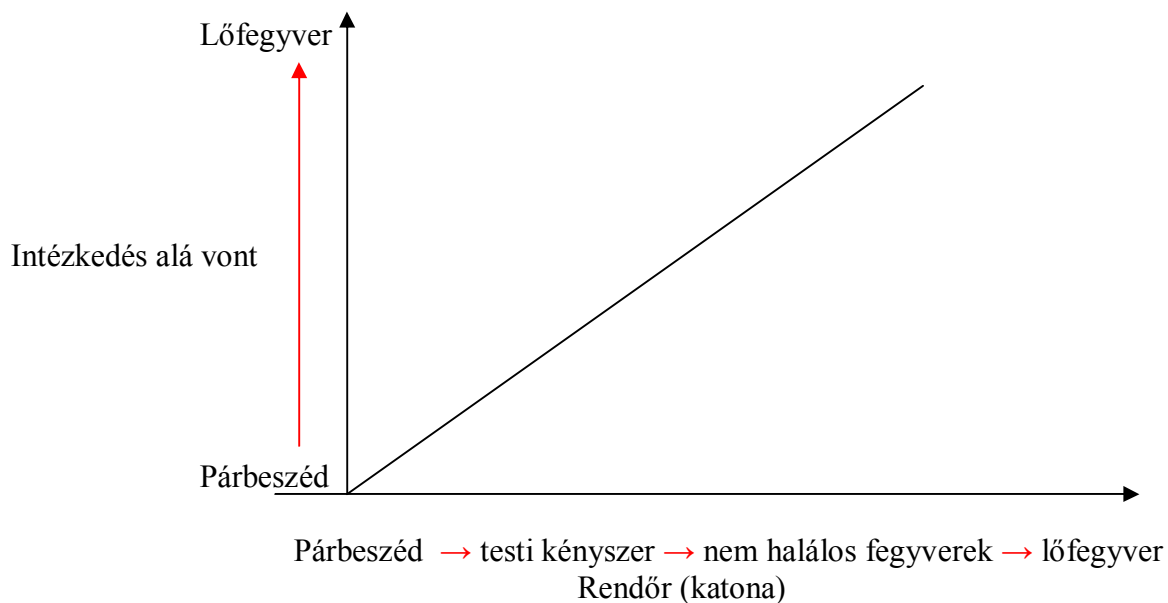
„Nem halálos fegyvernek nevezünk minden olyan eszközt, anyagot és eljárást, amelyet kifejezetten abból a célból terveztek, és oly módon alkalmaznak, hogy a szemben álló fél élő erejét, valamint technikai eszközeit infrastrukturális létesítményeit semlegesítse, azokat harcból kivonja, harcképességeiket és alkalmazástehnikai lehetőségeiket korátozza, alkalmazásukat lehetetlenné tegye. A nem halálos fegyverek – bizonyos esetek kivételével – a célszemélynek csekély mértékű sérülést, az anyagi javakban és a környezetben pedig minimális járulékos kárt okoznak.”⁷

Ebbe a nagy csoportba tartoznak a botok (gumi, műanyag, taktikai teleszkópos botok, tonfák), gázspray-k, nem áthatoló lövedékek, elektromos sokkolók (kontakt, kilőhető elektródás és kilőhető elektromos sokkolók), bilincsek, irányított energiájú nem halálos fegyverek (ultrahang, infrahang, mikrohullámú és lézer, stb.).

⁵ ASP Trainer Certification

⁶ ASP Technical Support Managers

⁷ Bartha Tibor: Nem halálos fegyverek Egyetemi jegyzet, ZMNE, Budapest 2009, p.: 17

1. ábra. Az erő alkalmazásának folytonosság elve (Confrontational Continuum)

Mivel minden rendvédelmi szerv más-más fajta nem halálos fegyverekkel van ellátva, így nem lehet törvényszerűsíteni az alkalmazható nem halálos fegyverek sorrendjét, csak elvi sorrendek javasolhatók. Egy adott ország területén rendőrségi tömegkezelés, és egy hadművelleti területen végrehajtásra kerülő katonai rendészek által végrehajtott tömegkezelés az alapelveken túl számos olyan sajátosságot tartalmaz, amelyek alapvetően befolyásolhatják az alkalmazott eszközök fajtáit és az alkalmazás sorrendjét.

A különböző eszközök alkalmazásának további speciális körülményei a célszemély állapota (kora, neme, fizikai állapota, motiváltsága, stb.), továbbá az alkalmazó felkészültsége, jártassága az eszközök alkalmazásában, közelharcban és az alkalmazott eszköz minősége.

A kiképzendő (majd a későbbi intézkedő) személytől a következő alapvető tulajdonságokat várták el a kiképzésen:

- Reagáló képesség
- Állóképesség
- Rugalmasság
- Koncentráció
- Sebesség, gyorsaság
- Fizikai erő
- A feladatok legegyszerűbb végrehajtása

Természetesen túl egyszerű volna, ha ennyi elég lenne az eredményes feladat végrehajtásra, de az alapkövetelményeket átfogóan tartalmazza.

Az ASP botok technikai adatai, felépítésük

A taktikai bot rövid történeti áttekintését követően, nagyon röviden bemutatatták annak részeit, szétszerelését, karbantartási alapelveket, mindezt röviden tömören, szétosztlatva minden misztikumot, amellyel az eszközt a média felruházta.

Gyors áttekintést adtak a forgalmazott botok méret, tömeg felületkezelés és kiegészítők, azok alkalmazhatóságáról.

Az alapvetően négy méretben készülő botok két anyagból készülhetnek. Acélötvözet és a 45%-al könnyebb alumínium ötvözet. Tájékoztatót nyújtottak, hogy melyik felhasználási területen melyik típusú bot az előnyösebb és miért.

Testhelyzetek

Alapállás – „piramisállás”

Minden alkalmazást egy úgynevezett igazoltató állásból indították, mely az igazoltatás (ellenőrzés, stb.) során gyakorolt állás. Ebből a bot alkalmazásának megkezdésével az intézkedő felveszi az úgynevezett piramisállást, amely egy alapvetően stabil helyzetet biztosít, és amelyből lehet indítani az ütések. Kiemelt figyelmet fordítottak a kezek helyes tartására, a bot elhelyezésére a testen. Ez a mozdulatsor nem egy egymástól jól elkülönült mozdulatokból áll, hanem kellő gyakorlás után egy folyamatos mozdulatsor, melynek a végén az ütés (ütések) a záró elem.

Miután az alapképzés nem tartalmazza a speciális felhasználási területekre (pl.: tömegkezelés) vonatkozó testhelyzeteket, ezért ezt azon katonák kiképzésébe akik tömegkezelési feladatokra kerülnek kijelölésre, mindenféle képpen be kell állítani a képzési programba.

A gyakorlati kiképzés terminológiája, a gyakorlati kiképzés felépítése, alapgyakorlatok, ütésmódok gyakorlása

A következő kiképzési részek szinte egybeolvadtak, olyan szorosan kapcsolódtak össze, hogy a továbbiakban egy részben kerülnek bemutatásra.

Ebben a részben a kiképzendők elsajátították a bot használatával kapcsolatos alapismereteket. A legegyszerűbb fogásokat, az egyszerűbb mozdulatsorokat, részletesen begyakoroltatták. A gyakorlatokat önállóan hajtottuk végre („a levegőt ütve”). Minden mozdulatnak tökéletesen kell beidegződnie, mind a kiképző, úgynevezett „Soft baton”-nal ami egy habszivacsból készült gyakorló bot (2. számú kép), mind a fém taktikai teleszkópos bottal. Csak ezek elsajátítása után következett a „cél tárgy” a kiképző pajzs megütése, ami nem olyan egyszerű, mint ahogy az elsőre tűnik. Érdekes tapasztalat, hogy az egyszerű mozdulatsorok a gyakorlás előtt milyen esetlenek, mennyire nem az, amire a kiképzés végére alakul.

2. ábra. Puha kiképző bot

(Forrás: <http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.copquest.com/21-2500.jpg>
2010.11.23.)

Az egyszerű mozdulatsorok begyakorlása után a következő részben ezek összeillesztése és az ütések gyakorlása következett, de már kiképző pajzs (3. számú kép) segítségével.

3.számú kép.: kiképző pajzs

(Forrás: <http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://images1.opticsplanet.com/136-180/opplanet-asp-baton-instruction-tactical-training-bag-07102.gif> 2010.11.23.)

Az egész gyakorlati részt megelőzte egy szigorúan előírt tematika alapján levezetésre kerülő bemelegítés, nyújtás gyakorlatsor. Mivel az ütés kevés munkakörtől eltekintve nem a mindennapi általános mozdulatsorokból tevődik össze, így a kiképzésen végzett mozdulatsorok számos olyan izomcsoportot is megmozgattak, amelyek máskor nem szenvednek el nagyobb igénybevételt. A sérülések, húzódások elkerülése érdekében a bemelegítést kiemelt figyelemmel kezelték.

A kiképzés ebben a fázisában általában párban dolgoztunk a kiképzők állandó felügyelete alatt, folyamatosan visszacsatolást kaptunk a tevékenységünkről.

A korábbi kiképzési részben elsajátított alap technikák itt öltöttek teljes képet, álltak össze folyamattá, egészültek ki dinamikával, erővel. (4. ábra)

Különböző időtartamú gyakorlatok (általában 2-3 perc) folyamán szembesültünk a fizikai korlátainkal, az egyszerűnek tűnő bothasználat nehézségeivel. Kellő számú gyakorlat sorozattal elérhetővé vált, hogy az ütések pontossága, ereje, gyorsasága elérje azt a szintet ami az eredményes feladat végrehajtás megkövetel.

4. ábra. Páros gyakorlás puha kiképző bottal és ütőpajzzsal

(Forrás: <http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.securityacademy.org/sitebuildercontent/sitebuilderpictures/sota002.jpg> 2010.11.23.)

A gyakorlás során a kiképző terem adta lehetőségeit a kiképzők a kiképzési alakzat variációival optimalizálták. A kiképzés nem csak vonalalakzatban (a párok egymással szemben vonalban sorakoztak fel), hanem köralakzatban (a párok egyik feléből álló sor kört alkottak háttal befelé a másik sor pedig szembe velük), majd egy ütés kombináció után egy párral egyik irányba elmozdult. A feladatok (ütésváltozatok) szóbeli parancsok alapján dinamikusan változtak, melyek a koncentrációs képességet hivatott, fejleszteni.

A másik gyakran alkalmazott gyakoroltatás a „szabad küzdelem” volt, mely során a párokban 3 perces dinamikus gyakorlatot hajtottunk végre, melyek meghatározott ütés kombinációkat tartalmazhattak. 3 perc után szerepcsere következett.

Természetesen ezek a feladatok kiképző pajzzsal, és kevés kivételtől eltekintve puha kiképző bottal kerültek végrehajtásra, ennek ellenére rendkívül megterhelő és fárasztó tevékenység. Ebben a gyakorlási fázisban is, mind a többiben is, rendkívül nagy figyelmet fordítottak a folyamatos ellenőrzésre, továbbá a párbeszédre, instrukciókra.

Az egyik talán legmeghatározóbb kiképzési rész a védőfelszerelésben lévő ellenfél (RED MAN) (5. ábra) elleni küzdelem (kiképző bottal) volt, mely egy komplex feladat végrehajtást követel meg. Tartalmazta az intézkedés előtti protokoll végrehajtását, a bot használata előtti tennivalókat (figyelmeztetés, felszólítás, utasítások), majd a bot alkalmazásával történő szabályos kényszer alkalmazását. A feladat rendkívül nehéz volt, mivel a szinte statikus, nem mozgó pajzs után az emberként mozgó, viselkedő emberi célpont, szituációban realiztikusabb (továbbá a RED MAN-nek nem fájnak az ütései, viszont tud ütni). A védőfelszerelés ebben a gyakorlatban kiegészült fogvédővel.

5. ábra. REDMAN védőöltözetes, puha kiképzőbotos gyakorlás

(Forrás: <http://www.expeditionarycenter.af.mil/photos/mediagallery.asp?galleryID080404-F-9429S-018.jpg> 2010.11.23.)

Kisebb fizikai igénybevétellel járt, ezért pihentető jellegű a hordmódokkal kapcsolatos gyakorlati ismeretek elsajátítása, továbbá a bot nyitási módjainak gyakoroltatása.

Ebben a részben fektettek nagyobb hangsúlyt a célterületekre. Kiemelt figyelmet fordítottak a tiltott zónákra, mind a fej, nyak, has, gerinc, ágyék.

Érdekes módon a bot összecukására sem fordítottak kevesebb figyelmet, mint a nyitására. A felhasználó hiteles képet kell, hogy nyújtson (nem válhat nevetségessé), azzal, hogy az intézkedés után többszöri kísérlet után is csak nagy nehezen, esetleg sérülés árán képes összecukni a botot.

Értékelés

A kiképzés végén írásbeli vizsgán tettünk számot a megszerzett elméleti ismeretekből, majd a gyakorlati képességeinkből is megmértünk, melyet a kiképzők helyben kiértékeltek. A kiképzők (Instructor) vizsgafeladatai kiegészültek egy kijelölt kiképzési rész bemutatásával.

A kiképzők eszközei, kiképzői segédletek

A kiképzők egységes megjelenésére, és felszerelésére külön figyelmet fordítottak. A kiképzők viselkedése, öltözete, felszerelése, a biztonsági felszerelések, ismerete is a elsajátítandó ismeretek közé tartozik.

Külön előírások tartalmazták a kiképzésen történt balesetek, sérülések történetkor végrehajtásra kerülő feladatokat, elsősegélynyújtástól az esemény dokumentálásáig.

Az ASP cég kiemelt figyelmet fordít a kiképzők képzését támogató személyes felszerelésére. A kiképzők rendelkeznek minden olyan eszközzel, mely a kiképzés során bemutatásra kerül, így gyakorlatias betekintést nyújtanak, így nem csak prezentáción tekinthetők meg azok. Rendelkeznek a cég által kiadott, egységes bemutatókkal, levezetési tervekkel a legapróbb részletekig. Az egyik ilyen érdekesség a bemelegítést és a levezető nyújtás lazítás tartalmát is egy kulturáltan szerkesztett, nyakba akasztható kis emlékeztető, amely alapján végre lehet hajtani.

Elégedettségi kérdőív

A kiképzés végén a minőségbiztosítási szempontok miatt, egy név nélküli elégedettségi kérdőívet töltöttünk ki, amelyből levont tapasztalatokat a későbbi kiképzéseken hasznosítják.

Az ASP kiképzési rendszer alkalmazhatóságának korlátai Magyar Honvédségben

A Magyar Honvédség alaprendeltetéséből adódóan a nem halálos fegyverekkel korlátozott számban és típusválasztékkal rendelkezik. Ezek alkalmazási, kiképzési terminológiája az alap kényszerítő eszközök kiképzési terminológiáján alapul.

A fém taktikai botokkal szembeni önkéntelen ellenszenv, esetleg félelem a közvéleménytől és a médiától gátolja, hogy megjelenjen az alkalmazásban.

A kiképzők és kiképzendők körének meghatározása nehezen definiálható, míg a katonai rendszerek esetében egyértelmű, de a missziós tevékenységben résztvevők körében már feladatorientált és eseti.

A megfelelő eszköz beszerzése, a hozzá tartozó kiegészítők hiányában csak rész megoldást biztosít, nem használja ki azokat az előnyöket, amelyeket a teljes rendszer alkalmazása jelent. Például egy olcsó (ez is egy szempont!) gyöngyvászon utánzat hordtok nem teszi lehetővé a bot viselés közbeni előnyeinek létrejöttét, abban az esetben nem gazdálkodunk jól a bot és gyári kiegészítői (műanyag hordtok) által biztosított előnyökkel.

A nem halálos fegyverek alkalmazása sajnos a Magyar Honvédségben nagyon kezdetleges, ellenben a szövetséges haderőkben alkalmazott gyakorlattól. A nem halálos fegyverek ismeretének hiánya egy együttműködés során rosszul végződő tevékenységet eredményezhet. Amennyiben a szövetségi partner alkalmaz ilyen eszközöket, nekünk ismerni kell az alkalmazott eszköz paramétereit, hatásmechanizmusát, speciális képességeit, hogy elkerülhessük egy lehetséges saját erőnkben történő károkozást.

Az ASP kiképzési program alkalmazhatóságának előnyei Magyar Honvédségben

Az ASP kiképzési program alkalmazhatóságának előnyei Magyar Honvédségben a következők lehetnek:

- A fém taktikai teleszkópos botra történő kiképzés nagyon biztos alapot képezhet a hagyományos gumi (műanyag) botok alkalmazásához is. Természetesen az alkalmazás jellegéből adódó különbségek kivételével (bot nyitása, zárása, zárt bottal történő ütés, stb.)
- A katona felszerelésének sajátosságai (nagy mennyiségű felszerelés) esetén az összecuskható bot lényegesen praktikusabb, mérete és előnyösebb hordmódjai, továbbá kiegészíthetősége miatt
- A kiképzési program önmagában is fejleszti a bot biztonságos alkalmazásának képességét az erőnlétet, reflexet és az állóképességet.

Felmerül a kérdés, hogy a Magyar Honvédségben milyen típusú kiképzési program lenne alkalmas a bot alkalmazásának szempontjából, amely nem okoz jelentős változtatásokat a meglévő kiképzési programokban.

Egy nagy, minden részletre és katonára kiterjedő kiképzési rendszer, nehezen alkalmazható a jelentős idő és felszerelés szükséglet miatt. Számos katona nem kerül olyan feladatkörbe, beosztásba, hogy érdemben kamatoztassa a megszerzett ismereteket.

Egy sok, eszközönként különálló kiképzési program (ilyen az ASP taktikai bot kiképzés is), mely minden eszközre külön kiképzést igényelne ugyancsak nagy idő és technikai eszköz szükséglettel bír.

Az eredményességet egy moduláris (egy meghatározott alapra épülő, könnyen variálható) kiképzési program biztosítaná, mely feladatorientáltan alakítható. Különálló modulokból összeállítható lenne a feladatorientált alkalmazásnak megfelelő program. Ez a kiképzési program biztosítaná a feladathoz rendelt eszközök alkalmazásának biztos elsajátítását, továbbá a nagy fontossággal bíró egymással együtt történő alkalmazás, kombinált alkalmazás lehetőségét, képességét! Ebbe a kiképzési rendszerbe be kellene illeszteni a speciális alkalmazási körülményekre történő felkészítést (tömegkezelési sajátosságok, hadifogoly kezelési, rendészi tevékenységek, stb.) Például egy katonai rendész járőr esetében bilincs, gázspray, bot kiképzési modulokból felépülő alap program lenne célszerű, továbbá ezek együttalkalmazhatósági (hagyományos fegyverrel is), tömegkezelési programokkal kellene kiegészíteni.

A fém taktikai botok alkalmazásának egyik legnagyobb akadálya a jogi szabályozás által biztosított alkalmazhatósága. A rendőrség vonatkozásában már megszületett a szabályozás (32/2009. (VIII.19.) IRM rendelet), mely lehetővé teszi a fém taktikai botok rendszerbe állítását. Az eszközök megjelenésére a rendőrök kezében még várat magára mindaddig míg nem születik egy szakmailag indokolt jó döntés, mely fel meri vállalni a közvélemény ellenséges megnyilvánulásával szembeni harcot. Az eszközök biztonságos alkalmazása csak magas szintű kiképzettséggel érhető el, tehát nem elegendő a taktikai botokat kiadni a felhasználók részére.

Felhasznált irodalom

1. Bartha Tibor: Nem halálos fegyverek, Egyetemi jegyzet, E-jegyzet, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Bolyai János Katonai Műszaki Kar, Budapest, 2009.
2. 32/2009. (VIII.19.) IRM rendelet – A Rendőrségnél rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusairól, fajtáiról.
3. Tactical baton ASP instructor certification (AIC) course syllabus, ASP, INC ISBN 0-9650547-0-5, USA, 2006.
4. www.asp-usa.com
5. www.asp-usa.com/products
6. www.esp-baton.com/euro-security.info
7. www.batons.com/products